

Alustame hariduse väärtustamisest

10. oktoobril toimunud koolide direktorite ja lasteasutuste juhatajate nõukogu koosolekul vaadati läbi ja kinnitati rajooni haridusasutuste poolt esitatud delegaatide kandidaadid Eestimaa haridustöötajate konverentsile, mis toimub 25. ja 26. novembril Tallinnas. Esitatud oli 32 kandidaati rajooni tublimate ja lugupidavamate haridustöötajate hulgas. Saarlasi esindab Tallinnas 6-liikmeline delegatsioon järgmises koosseisus:

Kihelkonna 9-kl. kooli direktor Raivo Kallas, Kuressaare II Kk. direktor Toomas Takkis, Kuressaare I Kk. direktor Veli Varik, Orissaare Kk. direktor Evi Männik, Kuressaare I Lpk. juhataja Leeni Uljas ja hariduskoondise nõunik Kristi Oll.

Samal koosolekul arutati hariduse arengu suundi rajoonis. Ajalehes «Saarte Hääl» (1. sept. 1988. a.) on avaldatud rajooni haridusasutuste töö korraldamise lähiprogramm käesolevaks õppeaastaks.

Täiendavalt eelmisele esitamisele üldsusele arutamiseks mõtteid ja ettepanekuid hariduse korraldamiseks rajoonis. Arvamusi ja täiendusi alljärgnevale palume saata hiljemalt 25. oktoobriks hariduskoondisele (Lenini 20) kirjalikult. 28. oktoobril toimub haridusjuhtide nõupidamine, millest on lubanud osa võtta Eesti NSV Hariduskomitee esimehe esimene asetäitja, minister Matti Piirimaa. Nõupidamine töötab välja platvormi, millega minna Eestimaa hariduskonverentsile ning oma rajooni parteikonverentsile 25. ja 26. novembril.

Ühiskonna rikkust suurendab loovalt tehtav vaimne ja tootev töö. Selleks on vaja kõrgelt haritud inimesi. Hariduse arendamisel tuleb alustada hariduse väärtustamist kõikidel tasanditel.

● Iga töö tasustamisel on vaja arvestada haridust ja kvalifikatsiooni — ajud tuleb kinni maksta.

● Haridustöötajate põhipalk viia kõrgemale piirkonna töötajate keskmisest palgast, sellega laheneks ka nn.

meesõpetajate probleem koolides.

● Säilitada aunimetuse saanud kasvatajale, õpetajale lisatasu ka siis, kui ta viiakse üle haridusasutuse juhtivtöötajaks (juhatajaks, vanemkasvatajaks, direktoriks, õppealajuhatajaks jne.).

● Lubada pedagoogidel pensionäridel töötada õpetaja, kasvataja asendajana palga ja pensioni säilitamisega nii maal kui linnas.

● Jätta hariduskoondise pädevusse:

ülenormatiivsete koormuste lubamine nii maa- kui linnakoolide direktoritele ning nende asetäitjatele;

haridustöötajatele kutse- ja kohakaasluste lubamine.

● Kool on vaja riigistada: materiaalse vahendite kerjamine on vaja asendada koostööga kooli ja teiste asutuste vahel.

● Rajooni haridusasutuste eelarve on vaja suurendada vähemalt 8,5 miljoni rublani.

Seni püsib ühiskonnas iseseisva mõtlemise ja vaimsuse defitsiit. Siit tuleneb haridusasutuste esmane ülesanne: kasvatada iseseisva mõtlemisega, juurdlevaid inimesi. Pedagoogilises töös peame silmas pidama, et koolid ja lasteasutused on õpilase, lapse jaoks — õpetus peab olema lapsekeskne, koolis ja lasteaias peab valitsema humanne, salliv õhkkond. Vajame õpilase- ja õpetaja-, lapse- ja kasvatajasõbralikku kooli ja lasteaiada.

Lähtulevikus valmivad uued koolimajad Kaarmal, Pihtlas, Laimjalas, juurdeehituse saab Kuressaare 9-kl. kool (mis ei anna juurde õpilaskohti linnale). Püsima jäävad paljud hariduselu korraldamise probleemid:

* linnakoolide õpilastele, nende vanematele, õpetajatele teeb muret järjest suurenev õpilaste arv linna koolides.

1978. a. töötas Kuressaare 1. Keskkool 43 klassikomplektiga, samal aastal avati linnas 2. keskkool. 1988. a. sügisel alustas 1. keskkool tööd 44(!) klassikomplektiga, 2. keskkool 36 klassikomplektiga. Linnakoolides teise vahetuse kaotamise üheks la-

henduseks oleks uue 9-klassilise kooli ehitamine linna, samal ajal peaks lõppema linna paisutamine ümbritsevate majandite ja ettevõtete arvel;

* projekteerida ja ehitada uued koolid ja lasteaiad, lähtudes laste tervislikkuse seisukohast (vääkesed, lapsesõbralikud, basseinidega, võimalatega, staadionidega, tervislikest, kaunistest materjalidest), arvestades kohalikke iseärasusi;

* kaotada ära laste nimesitukuline ja kohalkäimise riiklik plaan lasteaiades ning lubada igas linnas, rajoonis otsustada laste arv rühmades vastavalt vajadusele ja võimalustele;

* kooskõlastatult hariduskoondisega projekteerida ja ehitada basseinid olemasolevatesse lasteasutustesse;

* toetada ja pidada õigeks meedikute seisukohta — lugeda emadel lastega kuni 3 aasta vanuseks saamiseni kodus olemine üldise tööstaazi hulka — sellega kaotada ära söimerühmad, söimerühmade arvel õpetada kõiki 6-aastasi lapsi lasteaias, lõpetada ära formaalsus 6-aastaste laste õpetajate tööle vormistamisel;

* koolides kaotada liitklassid;

* alustada hargõpetust VII — VIII klassis;

* hargõpetus tasustada sõltumata õpilaste arvust rühmas;

* keskkooli haarata võimalikult palju noormehi. Linnakoolides õppivatele noormees-tele anda võimalus saada B- ja C-kategooria autojuhi load õhtustel kursustel kutsekeskkooli juures, kus on olemas vastav materaal-tehniline baas;

* alates 1. jaanuarist 1989 hakata ellu viima rajooni vajadustest ja iseärasustest lähtuvat sisuliselt ühtset hariduspoliitikat;

* kogu rajooni kutseõpe tuleb koondada kutsekooli juurde, sealjuures tuleb anda kutsekoolile õigus ja rahalised vahendid liiterialade ja alatäitvusega (alla 25 õpilase) õpigruppide avamiseks, kus erialasid õpetatakse vastavalt meie rajooni vajadustele;

* vastavalt vajadusele paindlikult sulgeda ja avada uute erialade õpetamiseks õpigruppe, arvestades rajooni arengu suundi (samaväärne prioriteet põllumajanduslikule tootmisele ning puhke- ja turismimajandusele, omandivormide paljususe põllumajanduses, saarte piirkonda biosfääri kaitseala loomine jne.);

* kutsekooli juurde luua aastased kutseandmise rühmad neile, kes ei saa või ei taha omandada põhiharidust (üldhariduskoolil on õigus kustutada õpilaste nimekirjast õpilased, kes on jäetud kolmandat aastat samasse klassi ning on saanud 15-aastaseks);

* tulevikus, seoses kutsekeskkooli valmimisega Upal, avada tehnikakooli grupp keskkooli lõpetanutele rajoonis vajaliku eriala omandamiseks;

* Saaremaa kutsekool on erandlik meie vabariigis selle poolest, et ta 99 protsendi ulatuses valmistab ette kaadrit oma rajoonile. Siit võib tõmmata paralleeli üle lahe soomlaste juurde, kus ka ühe maakonna kutsekool (või koolid) valmistavad ette vajalikku kaadrit oma maakonnale. Selle tõttu tuleks enne, kui Upa õppehooned valmivad ja jõutakse sisustada nomenklatuurse sisseseadega, uurida näiteks soomlastelt, milline peaks olema nüüdisaegse kutseõpetuse materiaalne baas, mis võimaldaks õpetatavaid erialasid paindlikult muuta, ilma et ühed kallid sisustatud klassid tühjaks jääksid ja teiste jaoks tuleks uuesti rahapakke hakata välja andma;

* igas koolis ja lasteaias taastada arsti ametikoht;

* Saaremaal moodustada peretüüpi lastekodu Saaremaa orbudele ja vanemliku hoolitsuseta jäänud lastele.

Ettepanek: lähtudes IME kontseptsioonist töötada Eestis välja oma haridustöötajate palgaarvestamise juhend.

Jääme ootama üldsuse poolt asjalikku arutelu. Eelkõige ootame ettepanekuid lastevanematelt, Rahvarinde tugirühmadelt, komsomolit, õpilastelt, kõigilt, kes valutavad südant saarlaste hariduse käekäigu pärast.

Eesti haridustöötajate konverentsi ja rajooni parteikonverentsi ettevalmistav rajooni töögrupp